

FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS

“Bases per a un nou model d’economia social a Catalunya”

Bon dia tothom i benvinguts

Continuem compromesos en fer emergir el que podem esmentar com “les urgències de Catalunya”.

Enmig d’un soroll gairebé endèmic, provocat pels qui s’entesten a protagonitzar polèmiques sovint agres, que res tenen a veure amb els problemes col·lectius de la societat catalana, la Fundació Campalans vol contribuir a recentrar el debat polític i institucional a casa nostra per abordar, precisament, aquestes urgències.

Ho fem sobre la base del treball del Grup Parlamentari Socialista-Units per Avançar i del Govern Alternatiu presidit per Salvador Illa.

Com sabeu, durant els darrers mesos hem pogut parlar de política lingüística i de pacte per la llengua. De Jocs d’Hivern i d’estratègia Industrial. De lluita contra les desigualtats i de millora de l’autogovern. Avui ho fem per tractar sobre les ***“Bases per a un nou model d’economia social a Catalunya”***.

L’interès dels socialistes catalans per l’economia social ens ve molt de lluny. Molt més del que la gent pensa. Deixeu-me fer una petita incursió en la nostra història.

Durant el primer terç del segle XX, es va desenvolupar un important moviment popular, basat en ateneus populars, organitzacions de consum, societats obreres, cooperatives i altres, que va cristal·litzar especialment durant la II República. Hi havia sectors del moviment obrer que entenien que en el combat contra el capitalisme i per la llibertat dels treballadors, hi cabia

una altra estratègia: la de generar mitjans propis de producció de forma associada i cooperativa. Especialment en el món agrari, però no només.

Hi ha un munt de noms propis que formen part de la nostra tradició. Alguns exemples:

- En **Miquel Mestre Avinyó**, de Mont-roig del Camp i en **Felip Barjan Riera**, barber i sindicalista, presidents, tots dos, de la Federació de Cooperatives de Catalunya als anys 30.
- **Andreu Cortinas**, provinent del POUM, que presidí la Unió de Joventuts Cooperatistes de Catalunya.
- **Amparo Martí**, la “Chalmeta”, impulsora de l’“Agrupació femenina de Propaganda Cooperatista”.

I més recents, militants del PSC com ara

- **Alberto Pérez Baró**, gracienc, d’origen cenetista, secretari general de l’Ateneu Enciclopèdic Popular, autor de diversos llibres sobre cooperativisme, que ens va deixar l’any 1989.
- **Sebastià Padrós**, secretari de cooperativisme del MSC, un dels antecedents del nostre partit.
- **Josep Pané**, militant del Bloc Obrer i Camperol i del MSC, fundador de la cooperativa de consum “La Progressista” de Fuliola. Orador en el Míting de la Llibertat.
- Les cooperatives de mestres i pares, origen del CEPEPC, tan vinculades a la trajectòria de la nostra **Marta Mata**.
- I acabo amb un nom emblemàtic: **Joan Reventós**, que com advocat vinculat al cooperativisme va redactar els primers estatuts de la cooperativa de l’Escola Cossetània.

Aquesta és la nostra tradició i la nostra memòria, que volem enaltir amb un major impuls a les polítiques públiques de suport a l'economia social.

Per parlar d'aquestes polítiques públiques ens acompanyen avui persones destacades del món de l'economia social, a les que vull agrair, molt sincerament, la seva participació a la jornada:

Iñigo Ucín, Dolors Camats, Carles Fábregas, Joan Caballé, Sònia Moragrega, Ariadna Trillas, Juan Antonio Pedreño, Laura Peracaula i Josep Presseguer acrediten una llarga trajectòria en aquest àmbit. Però el que més vull destacar, és que aquestes persones representen un conjunt molt interessant de la realitat de l'economia social del nostre país.

Noms com **Corporación Mongragón, Cooperativa Obrera d'Habitatges, TUGSAL, Caixa d'Enginyers, Fundació Intermèdia, Alternativas Económicas, CEPES, Cooperativa SUARA o Cooperativa Fruits de Ponent** són alguns exemples de realitats d'èxit en una activitat econòmica singular... Singular i difícil.

El mateix agraïment per a **Eloi Serrano**, director de la Càtedra d'Economia Social i per a **Xavier López**. I naturalment, per a **Salvador Illa** i **Francesc Trillas** que obren i tanquen respectivament aquesta reunió.

En parlem perquè volem reforçar aquest sector de la nostra economia, de la mateixa manera que considerem necessari reforçar la cultura de responsabilitat social de tot el sistema productiu del país.

Cada cop s'estén més, afortunadament, la creença que les empreses no es poden guiar només per la lògica del benefici, sinó que cal que tinguin un propòsit útil per a la societat i que la seva

activitat ha de ser beneficiosa no només per als accionistes sinó també per al que els anglosaxons defineixen com stakeholders.

Els noms que he esmentat, i tants d'altres que conformen la realitat emergent del sector, són entitats diverses que converteixen la seva dimensió empresarial i la seva vocació social en dues cares indissolubles de la mateixa moneda. Són cooperatives, societats laborals, Mutualitats, Centres especials de Treball, Confraries de Pescadors, Fundacions, Associacions per a la inserció de persones en risc d'exclusió que representen més del 10% del PIB d'Espanya. Amb més de 2 milions de llocs de treball.

Són realitats empresarials, amb diverses denominacions i forma jurídica, que posen les persones i la finalitat social per damunt del rendiment del capital. Que apliquen els resultats obtinguts de l'activitat econòmica a la finalitat social de l'entitat.

És un sector que ha resistit les crisis, malgrat les moltíssimes dificultats que té la seva consolidació. Les dades ens diuen que en moments de recessió han gaudit de major capacitat per conservar els llocs de treball que el conjunt del teixit productiu i que en moments de represa s'ha recuperat més ràpidament. Disposa, a més, d'un major nivell de qualitat en els seus llocs de treball: el 80% de l'ocupació a les SAL i les Cooperatives són de caràcter indefinit.

El sector també té els seus problemes. Per exemple, i com passa arreu del nostre teixit productiu, està molt atomitzat i bona part dels seus centres de treball són de petita dimensió. Per això necessita aprofundir la seva estratègia d'aliances, entre empreses del mateix sector d'activitat o amb empreses d'altres sectors amb els quals poder trobar sinergies i complementarietats.

El Govern d'Espanya va ser pioner en la regulació de l'economia social. L'any 2011, José Luis Rodríguez Zapatero aconseguí l'aprovació de la Llei 5/2011 d'Economia Social, una llei pionera a Europa, que parteix de la convicció que hem de competir amb productivitat però també a partir del nostre capital humà. És a dir, amb la confiança que eficiència empresarial i responsabilitat social són compatibles.

L'any passat es va celebrar el 20è aniversari d'aquesta llei. En aquesta ocasió, el govern de Pedro Sánchez va fer pública *l'Estratègia d'Economia Social 2021/2027*, connectada amb el *Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència* i amb el *Pla d'Acció Europeu d'Economia Social*.

Estem en el bon camí. Però necessitem que Catalunya disposi, ja, d'una estratègia per al desenvolupament de l'economia social a casa nostra. El teixit hi és. El capital humà, també. Necessitem l'impuls del govern.

De tot això parlarem avui començant amb un diàleg entre **Salvador Illa** i **Íñigo Ucin**.

Amb ells us deixo. Gràcies per la vostra atenció.

José Montilla 16/11/2022